

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)
της 12ης Σεπτεμβρίου 1996 *

Στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-254/94, C-255/94 και C-269/94,

που έχουν ως αντικείμενο αιτήσεις του Tribunale amministrativo regionale del Lazio (Ιταλία) προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ, με τις οποίες ζητείται, στο πλαίσιο των διαφορών που εκκρεμούν ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου μεταξύ

Fattoria autonoma tabacchi

και

Ministero dell'Agricoltura e delle Foreste,

Azienda di Stato per gli interventi nel mercato agricolo (AIMA),

Consorzio Nazionale Tabacchicoltori (CNT),

Unione Nazionale Tabacchicoltori (Unata),

Ditta Mario Pittari,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ιταλική.

και μεταξύ

Lino Bason κ.λπ.

και

Ministero dell'Agricoltura e delle Foreste,

Azienda di Stato per gli interventi nel mercato agricolo (AIMA),

Unione Nazionale Tabacchicoltori (Unata),

και μεταξύ

Associazione Professionale Trasformatori Tabacchi Italiani (APTI) κ.λπ.

και

Ministero dell'Agricoltura e delle Foreste,

Consorzio Nazionale Tabacchicoltori (CNT),

Unione Nazionale Tabacchicoltori (Unata),

Ditta Mario Pittari,

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία του κανονισμού (ΕΟΚ) 2075/92 του Συμβουλίου, της 30ής Ιουνίου 1992, για την κοινή οργάνωση αγοράς του ακατέργαστου καπνού (ΕΕ L 215, σ. 70), και ως προς το κύρος και την ερμηνεία ορισμένων διατάξεων του κανονισμού (ΕΟΚ) 3477/92 της Επιτροπής, της 1ης Δεκεμβρίου 1992, περί λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του καθεστώτος ποσοτώσεων στον τομέα του ακατέργαστου καπνού για τη συγκομιδή των ετών 1993 και 1994 (ΕΕ L 351, σ. 11),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

συγκείμενο από τους D. A. O. Edward, πρόεδρο τμήματος, J.-P. Puissochet, J. C. Moitinho de Almeida (εισηγητή), C. Gulmann και M. Wathelet, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: M. B. Elmer

γραμματέας: H. A. Rühl, κύριος υπάλληλος διοικήσεως,

λαμβάνοντας υπόψη τις γραπτές παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

- η Fattoria autonoma tabacchi, εκπροσωπούμενη από τον Fabio Nisi, δικηγόρο Περούτζιας,
- οι Bason κ.λπ., εκπροσωπούμενοι από τους Filippo Satta και Filippo Lattanzi, δικηγόρους Ρώμης,
- οι Associazione Professionale Transformatori Tabacchi Italiani (APTI) κ.λπ., εκπροσωπούμενες από τους Emilio Cappelli και Paolo De Caterini, δικηγόρους Ρώμης,
- η Ιταλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούσα το Ministero dell'Agricoltura e delle Foreste και την Azienda di Stato per gli interventi nel mercato agricolo (AIMA) και εκπροσωπούμενη από τον Umberto Leanza, προϊστάμενο της υπηρεσίας διπλωματικών διαφορών του Υπουργείου Εξωτερικών, επικουρούμενο από τον Maurizio Fiorilli, avvocato dello Stato,

— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον Eugenio de March, νομικό σύμβουλο, επικουρούμενο από τον Alberto Dal Ferro, δικηγόρο Vicenza,

έχοντας υπόψη την έκθεση ακροατηρίου,

αφού άκουσε τις προφορικές παρατηρήσεις της Fattoria autonoma tabacchi, εκπροσωπούμενης από το δικηγόρο Fabio Nisi, των Bason κ.λπ., εκπροσωπούμενων από τους δικηγόρους Filippo Satta και Filippo Lattanzi, των Associazione Professionale Transformatori Tabacchi Italiani (APTI) κ.λπ., εκπροσωπούμενων από τους Emilio Cappelli και Paolo De Caterini, της Ιταλικής Κυβερνήσεως, εκπροσωπούμενης από τον Maurizio Fiorilli, και της Επιτροπής, εκπροσωπούμενης από τους Eugenio de March και Alberto Dal Ferro, κατά τη συνεδρίαση της 18ης Ιανουαρίου 1996,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 29ης Φεβρουαρίου 1996,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Με τρεις διατάξεις της 27ης Ιανουαρίου 1994, που περιήλθαν στο Δικαστήριο, αφενός, στις 16 Σεπτεμβρίου 1994 (C-254/94 και C-255/94) και, αφετέρου, στις 26 Σεπτεμβρίου 1994 (C-269/94), το Tribunale amministrativo regionale del Lazio υπέβαλε, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ, διάφορα ερωτήματα ως προς την ερμηνεία του κανονισμού (ΕΟΚ) 2075/92 του Συμβουλίου, της 30ής Ιουνίου 1992, για την κοινή οργάνωση αγοράς του ακατέργαστου καπνού (ΕΕ L 215, σ. 70), και ως προς το κύρος και την ερμηνεία του κανονισμού (ΕΟΚ) 3477/92 της Επιτροπής, της 1ης Δεκεμβρίου 1992, περί λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του καθεστώτος ποσοτώσεων στον τομέα του ακατέργαστου καπνού για τη συγκομιδή των ετών 1993 και 1994 (ΕΕ L 351, σ. 11).

- 2 Τα ερωτήματα αυτά ανέκυψαν στο πλαίσιο διαφορών μεταξύ των προσφευγόντων της κύριας δίκης και του ιταλικού δημοσίου, όσον αφορά τη χορήγηση ποσοτώσεων μεταποίησης για τη συγκομιδή των ετών 1993 και 1994, κατ'εφαρμογήν της κοινοτικής ρυθμίσεως περί κοινής οργάνωσης αγοράς στον τομέα του ακατέργαστου καπνού.

Κανονιστικό πλαίσιο

- 3 Ο κανονισμός 2075/92 επέφερε ουσιώδεις τροποποιήσεις στο κοινοτικό καθεστώς που διέπει την αγορά του ακατέργαστου καπνού. Συναφώς, από τη δεύτερη και τρίτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού αυτού προκύπτει ότι ο σκοπός του συνίσταται, ενόψει μιας καταστάσεως της αγοράς του καπνού χαρακτηριζομένης από έλλειψη προσαρμογής της προσφοράς και της ζήτησεως, στη σταθεροποίηση των αγορών και στη διασφάλιση δίκαιου βιοτικού επιπέδου στον οικείο αγροτικό πληθυσμό μέσω μιας πολιτικής αφορώσας την ποιότητα η οποία διατηρεί μεν την καλλιέργεια του καπνού από τους παραδοσιακούς παραγωγούς, απλουστεύει δε τους μηχανισμούς διαχειρίσεως της αγοράς και διασφαλίζει τον έλεγχο της παραγωγής η οποία πρέπει να προσαρμόζεται στις ανάγκες της αγοράς, στις απαιτήσεις του προϋπολογισμού και στην ενίσχυση των μέσων ελέγχου ώστε να κατοχυρώνεται η εύρυθμη λειτουργία των μηχανισμών διαχειρίσεως.
- 4 Το άρθρο 1 του κανονισμού 2075/92 ορίζει ότι η κοινή οργάνωση των αγορών την οποία αυτός θεσπίζει περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, ένα καθεστώς πριμοδοτήσεως (τίτλος I) και ένα καθεστώς ελέγχου της παραγωγής (τίτλος II).
- 5 Όσον αφορά, πρώτον, το καθεστώς πριμοδοτήσεως, στην πέμπτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 2075/92 εκτίθεται ότι «η ανταγωνιστική κατάσταση που επικρατεί στην αγορά του καπνού απαιτεί τη στήριξη των παραδοσιακών [καπνοκαλλιεργητών] και ότι είναι σκόπιμο να βασιστεί η στήριξη αυτή σε ένα καθεστώς πριμοδοτήσεως το οποίο θα επιτρέπει τη διάθεση του καπνού στην Κοινότητα».

- 6 Συναφώς, το άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 2075/92 θεσπίζει, από τη συγκομιδή του 1993 έως τη συγκομιδή του 1997, καθεστώς προμοδοτήσεως, το ποσό της οποίας καθορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 4, παράγραφος 1.
- 7 Η έκτη αιτιολογική σκέψη προβλέπει ότι η αποτελεσματική διαχείριση του καθεστώτος προμοδοτήσεως μπορεί να διασφαλιστεί από συμβάσεις καλλιέργειας μεταξύ του καπνοκαλλιεργητή και της επιχειρήσεως πρώτης μεταποίησης, οι οποίες διασφαλίζουν τόσο μια σταθερή δυνατότητα διαθέσεως στους καπνοκαλλιεργητές όσο και τον τακτικό εφοδιασμό της επιχειρήσεως μεταποίησης. Η καταβολή της προμοδοτήσεως από την επιχείρηση μεταποίησης στον παραγωγό, κατά την παράδοση του καπνού ο οποίος αποτελεί αντικείμενο της συμβάσεως και είναι σύμφωνος με τις ποιοτικές απαιτήσεις, συμβάλλει στη στήριξη των καπνοκαλλιεργητών, ενώ παράλληλα διευκολύνει τη διαχείριση του καθεστώτος προμοδοτήσεως.
- 8 Κατ' ακολουθία, το άρθρο 5, στοιχείο γ', του κανονισμού 2075/92 εξαρτά τη χορήγηση της προμοδοτήσεως από την προϋπόθεση ότι ο παραγωγός παραδίδει καπνό σε φύλλα στην επιχείρηση πρώτης μεταποίησης, βάσει συμβάσεως καλλιέργειας, η οποία, σύμφωνα με το άρθρο 6, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του ίδιου κανονισμού, πρέπει να περιλαμβάνει την ανάληψη υποχρεώσεως από την επιχείρηση πρώτης μεταποίησης να καταβάλει στον καπνοκαλλιεργητή το ποσό της προμοδοτήσεως επιπλέον της τιμής αγοράς.
- 9 Όσον αφορά, δεύτερον, το καθεστώς ελέγχου της παραγωγής, στην έβδομη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 2075/92 εκτίθεται ότι, «για να περιοριστεί η καπνοπαραγωγή της Κοινότητας και συγχρόνως να αποθαρρυνθεί η παραγωγή ποικιλιών οι οποίες παρουσιάζουν δυσκολίες διάθεσης, θα πρέπει να καθοριστεί ένα μέγιστο συνολικό [όριο] εγγυήσεως για την Κοινότητα που θα κατανέμεται ετησίως σε ειδικά [όρια] εγγυήσεως για κάθε ομάδα ποικιλιών».
- 10 Συναφώς, το άρθρο 8, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 2075/92 καθορίζει ως μέγιστο συνολικό όριο εγγυήσεως για την Κοινότητα τους 350 000 τόνους ακατέργαστου καπνού σε φύλλα ανά συγκομιδή. Ωστόσο, για το 1993 το όριο αυτό καθορίστηκε στους 370 000 τόνους. Κατά το δεύτερο εδάφιο, το Συμβούλιο

καθορίζει ετησίως τα ειδικά όρια εγγυήσεως για κάθε μια ομάδα ποικιλιών, λαμβάνοντας υπόψη, ιδίως, τις συνθήκες που επικρατούν στη αγορά και τις κοινωνικοοικονομικές και αγρονομικές συνθήκες των οικείων περιοχών παραγωγής.

- 11 Στην όγδοη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 2075/92 διευκρινίζεται ότι, για να διασφαλιστεί η «τήρηση των [ορίων] εγγυήσεως, είναι αναγκαίο να θεσπιστεί για μια περιορισμένη περίοδο ένα καθεστώς ποσοστώς μεταποίησης· ότι εναπόκειται στα κράτη μέλη να κατανέμουν μεταβατικά [εντός των καθορισθέντων ορίων εγγυήσεως] τις ποσοστώς μεταποίησης μεταξύ των ενδιαφερομένων επιχειρήσεων, δεδομένου ότι οι κοινοτικοί κανόνες που έχουν θεσπιστεί για τον σκοπό αυτό αποσκοπούν στη διασφάλιση της δίκαιης χορήγησης, με βάση τις ποσότητες που μεταποιώθηκαν κατά το παρελθόν δίχως, ωστόσο, να λαμβάνονται υπόψη οι διαπιστωθείσες μη κανονικές παραγωγές· ότι θα ληφθούν τα αναγκαία μέτρα προκειμένου μεταγενέστερα η κατανομή των ποσοστώς στους παραγωγούς να γίνει με ικανοποιητικές συνθήκες· ότι τα κράτη μέλη, που έχουν στη διάθεσή τους τα αναγκαία δεδομένα, θα μπορούν να κατανεύμουν τις ποσοστώς στους παραγωγούς με βάση τα επιτευχθέντα στο παρελθόν αποτελέσματα».

- 12 Κατ' ακολουθία, το άρθρο 9 του κανονισμού 2075/92 ορίζει:

«1. Για να εξασφαλιστεί η τήρηση των [ορίων] εγγυήσεως, θεσπίζεται, για τη συγκομιδή του 1993 έως 1997, ένα καθεστώς ποσοστώς μεταποίησης.

2. Το Συμβούλιο, σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 43, παράγραφος 2, της Συνθήκης, κατανέμει ανά συγκομιδή τις διαθέσιμες ποσότητες για κάθε ομάδα ποικιλιών, μεταξύ των κρατών μελών παραγωγής.

3. Με βάση τις ποσότητες που καθορίζονται σύμφωνα με την παράγραφο 2 και με την επιφύλαξη της εφαρμογής της παραγράφου 5, τα κράτη μέλη κατανέμουν τις ποσοστώς μεταποίησης, μεταβατικά για τις συγκομιδές 1993 και 1994, μεταξύ των επιχειρήσεων πρώτης μεταποίησης κατ' αναλογία

προς τον μέσο όρο των ποσοτήτων που παραδόθηκαν για μεταποίηση στη διάρκεια των τριών ετών που προηγούνται του έτους της τελευταίας συγκομιδής, κατανεμημένες ανά ομάδα ποικιλιών. Εντούτοις, η παραγωγή του 1992 και οι παραδόσεις από τη συγκομιδή αυτή δεν θα ληφθούν υπόψη. Η κατανομή αυτή δεν προδικάζει τις λεπτομέρειες κατανομής των ποσοτώσεων μεταποίησης για τις επόμενες συγκομιδές.

Οι επιχειρήσεις πρώτης μεταποίησης οι οποίες άρχισαν τις δραστηριότητές τους μετά την έναρξη της περιόδου αναφοράς λαμβάνουν ποσότητα ανάλογη προς τον μέσο όρο των ποσοτήτων που παραδόθηκαν για μεταποίηση στη διάρκεια της περιόδου των δραστηριοτήτων τους.

Στις επιχειρήσεις πρώτης μεταποίησης, οι οποίες άρχισαν τις δραστηριότητές τους στη διάρκεια του έτους συγκομιδής ή κατά τη διάρκεια του προηγούμενου έτους, τα κράτη μέλη επιφυλάσσουν 2 % των συνολικών ποσοτήτων τις οποίες διαθέτουν ανά ομάδα ποικιλιών. Έως το όριο αυτού του ποσοστού, οι επιχειρήσεις αυτές λαμβάνουν ποσότητα η οποία δεν ξεπερνά το 70 % της μεταποιητικής τους ικανότητας, εφόσον παρέχουν εγγυήσεις επαρκείς όσον αφορά την αποτελεσματικότητα και τη βιωσιμότητα των δραστηριοτήτων τους.

4. Εντούτοις, τα κράτη μέλη μπορούν να κατανέμουν τις ποσοτώσεις απευθείας στους παραγωγούς εάν διαθέτουν τα αναγκαία ακριβή στοιχεία για την παραγωγή όλων των [καλλιεργητών] για τις τρεις συγκομιδές που προηγούνται της τελευταίας, σε σχέση με τις ποικιλίες και τις ποσότητες που παρήχθησαν και παραδόθηκαν σε μεταποιητές.

5. Κατά την κατανομή των ποσοτώσεων που αναφέρεται στις παραγράφους 3 και 4 δεν λαμβάνονται ιδίως υπόψη στον υπολογισμό της παραγωγής αναφοράς οι ποσότητες ακατέργαστου καπνού που ξεπερνούν τις μέγιστες εγγυημένες ποσότητες που ισχύουν σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 727/70.

Ενδεχομένως, η παραγωγή λαμβάνεται υπόψη μόνο στο όριο της ποσοστώσεως μεταποίησης που χορηγείται στη διάρκεια των ετών στα οποία βασίζεται ο υπολογισμός.»

- 13 Πρέπει να τονιστεί ότι η Ιταλική Δημοκρατία επέλεξε τη μέθοδο του άρθρου 9, παράγραφος 3, κατά την οποία οι ποσοστώσεις κατανέμονται μεταξύ των επιχειρήσεων πρώτης μεταποίησης και δεν χορηγούνται απ' ευθείας στους παραγωγούς.
- 14 Σύμφωνα με το άρθρο 10 του κανονισμού 2075/92, «Μια επιχείρηση πρώτης μεταποίησης δεν μπορεί να συνάψει συμβάσεις καλλιέργειας και να της καταβληθεί το ποσό της προμολογηθείσας για ποσότητες ανώτερες από την ποσότητα που της έχει χορηγηθεί ή που έχει χορηγηθεί στον παραγωγό.»
- 15 Τέλος, στο άρθρο 11 του κανονισμού 2075/92 διευκρινίζεται ότι «οι λεπτομέρειες εφαρμογής του παρόντος τίτλου θεσπίζονται σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 23. Περιλαμβάνουν κυρίως τις διακυμάνσεις στην κατανομή των ποσοστώσεων που προβλέπονται στο άρθρο 9, παράγραφος 5, καθώς και τις προϋποθέσεις της επιπτώσεως των ποσοστώσεων στους παραγωγούς, ιδίως σε σχέση με την προηγούμενη κατάσταση τους.»
- 16 Αυτοί οι λεπτομερείς κανόνες του συστήματος των ποσοστώσεων καθορίστηκαν με τον κανονισμό 3477/92, του οποίου το άρθρο 3 ορίζει ότι:

«1. Τα κράτη μέλη καθορίζουν τις ποσοστώσεις μεταποίησης για κάθε μια από τις επιχειρήσεις μεταποίησης και για κάθε ομάδα ποικιλιών που ορίζεται στο παράρτημα του κανονισμού (ΕΟΚ) 2075/92, το αργότερο στις 15 Ιανουαρίου 1993 για τη συγκομιδή 1993 και στις 15 Δεκεμβρίου 1993 για τη συγκομιδή 1994.

2. Τα κράτη μέλη προσδιορίζουν τα στοιχεία που πρέπει να περιλαμβάνονται στις αιτήσεις χορήγησης ποσοστώσεων καθώς και την προθεσμία εντός της οποίας πρέπει να αποσταλούν τα στοιχεία αυτά στην αρμόδια αρχή.

3. Καμία ποσόστωση δεν χορηγείται σε επιχείρηση μεταποίησης που δεν δεσμεύεται να εκδώσει πιστοποιητικά καλλιέργειας, σύμφωνα με το άρθρο 9.»

17 Από την όγδοη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 3477/92 προκύπτει ότι τα πιστοποιητικά καλλιέργειας που χορηγούνται στους παραγωγούς σκοπό έχουν να τους παράσχουν τη δυνατότητα, επιδεικνύοντας το εν λόγω πιστοποιητικό, να αλλάζουν επιχείρηση μεταποίησης από συγκομιδή σε συγκομιδή.

18 Το άρθρο 9, του κανονισμού 3477/92, που προβλέπει τη χορήγηση πιστοποιητικών καλλιέργειας, ορίζει ότι:

«1. Για κάθε ομάδα ποικιλιών, η επιχείρηση μεταποίησης εκδίδει, κατά περίπτωση κατόπιν αιτήματος του ενδιαφερομένου και εντός των ορίων της μεταποιητικής της ποσόστωσης, πιστοποιητικά καλλιέργειας για τους παραγωγούς που είναι εγκατεστημένοι σε περιοχή παραγωγής αναγνωρισμένη σύμφωνα με το άρθρο 5, στοιχείο α', του κανονισμού (ΕΟΚ) 2075/92, ανάλογα με τις ποσότητες καπνού της ίδιας ομάδας που έχουν παραδοθεί κατά τη συγκομιδή των ετών 1989, 1990 και 1991. Για τον υπολογισμό των παραδόσεων αυτών στις περιπτώσεις που έχει σημειωθεί υπέρβαση των μεγίστων εγγυημένων ποσοτήτων που έχουν καθοριστεί για τη συγκομιδή των ετών 1989, 1990 και/ή 1991, εφαρμόζονται, τηρουμένων των αναλογιών, οι διατάξεις του άρθρου 6. Στα πιστοποιητικά καλλιέργειας αναφέρονται ιδίως ο δικαιούχος, η ομάδα ποικιλιών και η ποσότητα καπνού για την οποία ισχύουν.

2. Τα κράτη μέλη προσδιορίζουν τη διαδικασία έκδοσης των πιστοποιητικών καλλιέργειας καθώς και τα μέτρα για την πρόληψη της απάτης σύμφωνα με το άρθρο 20, παράγραφος 1, του κανονισμού 2075/92.

Τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν ελάχιστες ποσότητες για την έκδοση πιστοποιητικών καλλιέργειας, οι οποίες δεν υπερβαίνουν τα 500 χιλιόγραμμα.

3. Εφόσον ο παραγωγός παρέχει αποδείξεις ότι η παραγωγή του ήταν ασυνήθως χαμηλή κατά τη συγκομιδή δεδομένου έτους λόγω εξαιρετικών συνθηκών, το κράτος μέλος προσδιορίζει, μετά από αίτηση του ενδιαφερομένου, την ποσότητα που πρέπει να ληφθεί υπόψη, κατά την κατάρτιση του σχετικού πιστοποιητικού καλλιέργειας για τη συγκομιδή του εν λόγω έτους. Η ποσότητα αναφοράς της ενεχόμενης επιχείρησης μεταποίησης προσαρμόζεται αναλόγως. Τα κράτη μέλη ενημερώνουν την Επιτροπή σχετικά με τις αποφάσεις που προτίθενται να λάβουν.

(...)

6. Τα πιστοποιητικά καλλιέργειας εκδίδονται το αργότερο την 1η Μαρτίου του έτους της συγκομιδής.»

19 Τέλος, το άρθρο 10 του κανονισμού 3477/92 ορίζει ότι:

«1. Κάθε παραγωγός μπορεί να παραδίδει τον καπνό δεδομένης ομάδας ποικιλιών σε μία μόνον επιχείρηση μεταποίησης. Όταν λαμβάνει πιστοποιητικό καλλιέργειας από περισσότερες επιχειρήσεις μεταποίησης στις οποίες έχει παραδώσει τον καπνό της ίδιας ομάδας ποικιλιών κατά τις συγκομιδές των ετών 1989, 1990 και 1991, το σύνολο της ποσότητας συγκεντρώνεται στην επιχείρηση μεταποίησης στην οποία έχει παραδοθεί ο καπνός κατά τη συγκομιδή του 1991. Εάν κατά τη συγκομιδή του έτους αυτού ο παραγωγός έχει παραδώσει καπνό σε πολλές επιχειρήσεις μεταποίησης, προσδιορίζει την επιχείρηση από την οποία επιθυμεί να λάβει το πιστοποιητικό καλλιέργειας.

Ωστόσο, οι ενώσεις παραγωγών που έχουν την ιδιότητα του παραγωγού δυνάμει του άρθρου 2, τρίτη περίπτωση, μπορούν να παραδίδουν την παραγωγή τους σε πολλές επιχειρήσεις μεταποίησης.

2. Ο παραγωγός μπορεί να συνάψει σύμβαση καλλιέργειας με επιχείρηση μεταποίησης άλλη από αυτήν που έχει εκδώσει το πιστοποιητικό καλλιέργειας, προσκομίζοντας το πιστοποιητικό αυτό.

3. Το κράτος μέλος πραγματοποιεί, μεταξύ των επιχειρήσεων μεταποίησης, τις μεταβιβάσεις ποσοτώσεων που είναι αναγκαίες για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.»

Οι διαφορές των κυρίων δικών

20 Από τη διάταξη περί παραπομπής προκύπτει ότι η Fattoria autonoma tabacchi (στο εξής: Fattoria), προσφεύγουσα της κύριας δίκης στην υπόθεση C-254/94, είναι αστική εταιρία που σκοπό έχει την προώθηση και ενθάρρυνση της καλλιέργειας του παραγόμενου από τα μέλη της καπνού, του οποίου αναλαμβάνει τη μεταποίηση. Η Fattoria προσάπτει στην ιταλική διοίκηση ότι της χορήγησε ποσόστωση μεταποιήσεως καπνού, προσαυξημένη με ένα συμπληρωματικό ποσό λόγω φυσικής καταστροφής, σημαντικά χαμηλότερη από εκείνη την οποία φρονεί ότι δικαιούται.

21 Κατά τη Fattoria, η ζημία της αποτελεί κυρίως άμεση συνέπεια του κανονισμού 3477/92, ο οποίος αντιβαίνει προς τον κανονισμό 2075/92 και, εν μέρει, της εγκυκλίου 368/G της 1ης Μαρτίου 1993 του ιταλικού Υπουργείου Γεωργίας και Δασών, περί της εφαρμογής των κανονισμών 2075/92 και 3477/92 (στο εξής: εγκύκλιος), βάσει της οποίας ελήφθη το μέτρο χορηγήσεως της ποσοτώσεως μεταποιήσεως. Πρέπει να τονιστεί ότι της εγκυκλίου προηγήθηκε διατύπωση

απόψεως εκ μέρους της Επιτροπής, η οποία περιέχεται στο έγγραφο VI/003136 της 20ής Ιανουαρίου 1993, και η οποία συνιστά απάντηση σε μια αίτηση των ιταλικών διοικητικών υπηρεσιών γεωργίας και δασών.

- 22 Οι Bason κ.λπ., προσφεύγοντες της κύριας δίκης στην υπόθεση, C-255/94, παραγωγοί καπνού, ισχυρίζονται ότι υπέστησαν ζημία λόγω της χορηγήσεως ποσοτώσεων σημαντικά χαμηλότερων από εκείνες τις οποίες φρονούν ότι δικαιούνται. Ισχυρίζονται επίσης ότι η ζημία αυτή οφείλεται στο ότι η κοινοτική ρύθμιση είναι ανίσχυρη και στο ότι ο τρόπος με τον οποίο εφαρμόστηκε η ρύθμιση αυτή σε εθνικό επίπεδο από την εγκύκλιο ήταν εσφαλμένος.
- 23 Τέλος, οι αιτιάσεις των Associazione Professionali Trasformatori Tabacchi Italiani (APTI) κ.λπ., προσφευγουσών της κύριας δίκης στην υπόθεση C-269/94 που ασκούν δραστηριότητες στον τομέα της μεταποίησης του καπνού στην Ιταλία, αφορούν επίσης τον κανονισμό 3477/92 και την εγκύκλιο.
- 24 Το αιτούν δικαστήριο τονίζει ότι τίθεται ζήτημα κύρους του κανονισμού 3477/92 και ότι, περαιτέρω, η πολυπλοκότητα του κοινοτικού μηχανισμού που έχει δημιουργηθεί υπέρ αυτού του ειδικού τομέα έχει ως αποτέλεσμα τη διατήρηση ορισμένων εύλογων αμφιβολιών ως προς την ορθή εφαρμογή των διατάξεων του κοινοτικού δικαίου που ασκούν επιρροή στη λύση που πρέπει να δοθεί στις διαφορές επί των οποίων καλείται να αποφανθεί.
- 25 Το αιτούν δικαστήριο θεωρεί επομένως ότι, για να διαλυθεί κάθε αμφιβολία ως προς την ερμηνεία και το κύρος του κανονισμού 3477/92, είναι απαραίτητο να εκδοθεί απόφαση του Δικαστηρίου, καθόσον εκτιμά ότι δεν μπορεί να στηριχθεί επωφελώς στην άποψη της Επιτροπής, όπως αυτή προκύπτει από το παρατεθέν έγγραφο της 20ής Ιανουαρίου 1993, το οποίο, κατά τους ισχυρισμούς των προσφευγόντων της κύριας δίκης, είναι ασυμβίβαστο προς τη Συνθήκη και τις διατάξεις του κανονισμού 2075/92.

Υπό τις συνθήκες αυτές, το αιτούν δικαστήριο αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα ερωτήματα:

Υποθέσεις C-254/94 και C-269/94 (κοινά ερωτήματα):

- «1) Μπορεί να θεωρηθεί ότι τα άρθρα 3, παράγραφος 3, 9 και 10 του κανονισμού (ΕΟΚ) 3477/92 της Επιτροπής, ιδίως δε η μη χορήγηση ποσοτώσεων στις επιχειρήσεις μεταποίησης που δεν αναλαμβάνουν την υποχρέωση εκδόσεως πιστοποιητικών καλλιέργειας, βάσει του άρθρου 9, η καθιέρωση των πιστοποιητικών αυτών και η δυνατότητα που έχουν οι επιχειρήσεις μεταποίησης να συνάπτουν συμβάσεις καλλιέργειας και να τους επιστρέφεται η προμολόγηση για ποσότητες που υπερβαίνουν τις ποσοτώσεις μεταποίησης που τους έχουν χορηγηθεί, συμβιβάζονται με τις αρχές που ενέπνευσαν τη μεταρρύθμιση του οικείου τομέα, όπως αυτές προκύπτουν από τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2075/92 του Συμβουλίου — και ειδικότερα με την απαγόρευση που επιβάλλει το άρθρο 10 του κανονισμού αυτού — ή αποτελούν πράγματι “πλήρη ανατροπή των σκοπών και της στρατηγικής” του Συμβουλίου κατά την υλοποίηση της πρώτης φάσεως της μεταρρυθμίσεως που αφορά την κοινή οργάνωση αγοράς στον τομέα του ακατέργαστου καπνού;
- 2) Ανεξάρτητα από το προηγούμενο ερώτημα, μπορεί να θεωρηθεί ότι οι διοικητικής φύσεως επιβαρύνσεις που σχετίζονται με την έκδοση των πιστοποιητικών καλλιέργειας, τις οποίες επιβάλλει στις επιχειρήσεις μεταποίησης ο κανονισμός (ΕΟΚ) 3477/92, συμβιβάζονται με την “αρχή της αναλογικότητας”, υπό την έννοια της υπάρξεως εύλογης αναλογίας μεταξύ κάθε υποχρέωσης που επιβάλλεται στους ιδιώτες και των μέτρων που είναι αναγκαία για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού, ή συνιστούν “περιττή διοικητικής φύσεως επιπλοκή” αντιβαίνουσα προς την προαναφερθείσα θεμελιώδη κοινοτική αρχή;
- 3) Αν στα προηγούμενα ερωτήματα δοθεί καταφατική απάντηση, μπορεί το άρθρο 9, παράγραφος 3, του κανονισμού (ΕΟΚ) 3477/92 να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι επιτρέπει στο κράτος μέλος να σχηματίζει, ανά ομάδα ποικιλιών, ειδικές εφεδρικές ποσότητες, οι οποίες θα κατανέμονται ποσοστιαία μεταξύ των ενδιαφερομένων επιχειρηματιών, σύμφωνα με τον μηχανισμό που προβλέπεται στην εγκύκλιο 368/G (σημείο 8, σ. 9) του Υπουργείου Γεωργίας και Δασών της 1ης Μαρτίου 1993;»

Υπόθεση C-254/94 (τέταρτο ερώτημα):

- «4) Μπορεί να θεωρηθεί ότι συμβιβάζονται με τις διατάξεις του άρθρου 2, τρίτη περίπτωση, και του άρθρου 21 του κανονισμού (ΕΟΚ) 3477/92 οι διατάξεις της προαναφερθείσας υπουργικής εγκυκλίου (368/G της 1ης Μαρτίου 1993) που δεν επιτρέπουν τη χορήγηση ενιαίου πιστοποιητικού καλλιέργειας και/ή ενιαίας ποσοστώσεως παραγωγής στις “ενώσεις παραγωγών” και, ειδικότερα, σε μια αστική εταιρία, η οποία δεν έχει νομική προσωπικότητα και έχει συσταθεί με σκοπό την προώθηση και ενθάρρυνση της καλλιέργειας του καπνού εκ μέρους των εταίρων, ενώ παράλληλα αναλαμβάνει την πρώτη μεταποίηση του καπνού εντός των εγκαταστάσεών της και καθορίζει κατ’ έτος τις εκτάσεις που θα καλλιεργηθούν με καπνά, τις οποίες κατανέμει μεταξύ των εταίρων της, οι οποίοι έχουν την υποχρέωση να της παραδίδουν ολόκληρη την ποσότητα του συγκομισθέντος καπνού;»

Υπόθεση C-255/94:

- 1) Αντιβαίνει η κατά το άρθρο 9 του κανονισμού (ΕΟΚ) 3477/92 καθιέρωση των “πιστοποιητικών καλλιέργειας” προς τις αρχές που διαπνέουν τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2075/92 και προς τους στόχους και τη στρατηγική του Συμβουλίου κατά την πρώτη φάση της μεταρρυθμίσεως της κοινής οργάνωσης της αγοράς καπνού, καθόσον αποτελεί πλάγιο τρόπο για την εκ των προτέρων εφαρμογή στην πράξη του συστήματος ποσοστώσεων παραγωγής — το οποίο προβλέπεται μόνο κατ’ εξαίρεση, κατά τη διάρκεια της πρώτης φάσεως, από το άρθρο 9, παράγραφος 4, του κανονισμού (ΕΟΚ) 2075/92 — και ως εκ τούτου καθιστά πολύ δυσχερέστερη, αν όχι αδύνατη, οποιαδήποτε στροφή της παραγωγής προς ποιότητες που ανταποκρίνονται περισσότερο προς τις ανάγκες της αγοράς;
- 2) Έχουν το άρθρο 10 και η όγδοη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού (ΕΟΚ) 2075/92 την έννοια ότι η ποσόστωση μεταποιήσεως που χορηγείται στην επιχείρηση πρώτης μεταποιήσεως ή στον παραγωγό είναι “σταθερή” και, σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, αντιβαίνει η αρχή αυτή προς τη

διάταξη του κανονισμού της Επιτροπής που διαλαμβάνεται στο υπηρεσιακό σημείωμα VI/003136 της 20ής Ιανουαρίου 1993, σύμφωνα με την οποία οι ποσοτώσεις μεταποιήσεως μπορούν να αυξομειώνονται ανάλογα με τις επιλογές των κατ' ιδίαν παραγωγών;

- 3) Ανεξάρτητα από το ερώτημα που διατυπώθηκε στο σημείο 1, αποτελούν τα πιστοποιητικά καλλιέργειας, τα οποία προβλέπει ο κανονισμός (ΕΟΚ) 3477/92, "περιττή διοικητικής φύσεως επιπλοκή", η οποία αντιβαίνει ως τοιαύτη προς την "αρχή της αναλογικότητας" της κοινοτικής έννομης τάξεως, αρχή η οποία επιβάλλει τη δίκαιη στάθμιση μεταξύ των επιβαρύνσεων διοικητικής φύσεως που επιβάλλονται στους ιδιώτες και των σκοπών που επιδιώκουν τα κοινοτικά θεσμικά όργανα;
- 4) Αποτελεί κατ' ουσίαν παράλειψη εφαρμογής της κοινοτικής ρυθμίσεως — και συγκεκριμένα του άρθρου 3, παράγραφος 3, του κανονισμού (ΕΟΚ) 3477/92 — ο σχηματισμός "ειδικών εφεδρικών ποσοτήτων ανά ομάδα ποικιλιών", ο οποίος προβλέπεται στο σημείο 8, σ. 3, στοιχείο G, της υπουργικής εγκυκλίου 368/G της 1ης Μαρτίου 1993 και ο οποίος στηρίζεται στην ύπαρξη μιας εθνικής "κατ' αποκοπή" ποσοστιαίας εφεδρικής ποσότητας, η οποία δεν καθιστά δυνατή την πλήρη προσαρμογή της ποσότητας αναφοράς προς την πραγματική μείωση της παραχθείσας ποσότητας, την οποία υπέστη ο συγκεκριμένος παραγωγός λόγω της επελεύσεως φυσικής καταστροφής;
- 5) Αποτελεί κατ' ουσίαν καταστρατήγηση και παράλειψη εφαρμογής της κοινοτικής ρυθμίσεως που περιέχεται στα άρθρα 9, παράγραφος 1, και 10, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΟΚ) 3477/92 η προαναφερθείσα υπουργική εγκύκλιος (σ. 9 του παραρτήματος 4), καθόσον προβλέπει την εκ των προτέρων κατανομή των επιχειρήσεων μεταποιήσεως σε επτά χωριστές κατηγορίες, καθεμία από τις οποίες υπόκειται σε διαφορετικό σύστημα υπολογισμού του μέσου όρου των τριών ετών αναφοράς, και περιλαμβάνει διαφορετικό σύστημα υπολογισμού της ποσοστώσεως παραγωγής των παραγωγών, οι οποίοι, μολονότι παρήγαγαν την ίδια ποσότητα καπνού της ίδιας ομάδας ποικιλιών, την παρέδωσαν κατά την τελευταία τριετία στην τάδε και όχι στη δείνα επιχείρηση μεταποιήσεως;>

27 Πρέπει να υπενθυμιστεί, εκ προοιμίου, ότι το Δικαστήριο δεν είναι αρμόδιο, στο πλαίσιο του άρθρου 177 της Συνθήκης, να αποφαινεται επί του ζητήματος αν συμβιβάζονται εθνικές διατάξεις προς τη Συνθήκη. Το Δικαστήριο είναι

ωστόσο αρμόδιο να παρέχει στο εθνικό δικαστήριο όλα τα στοιχεία ερμηνείας που άπτονται του κοινοτικού δικαίου και τα οποία μπορούν να του παράσχουν τη δυνατότητα να κρίνει το ζήτημα αυτό προκειμένου να εκδώσει απόφαση στην υπόθεση που εκκρεμεί ενώπιόν του. (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 15ης Ιουλίου 1964, 6/64, Costa, Συλλογή τόμος 1954-1964, σ. 1191). Με αυτό επομένως το πνεύμα πρέπει να δοθεί απάντηση στα διάφορα ερωτήματα που αφορούν το αν συμβιβάζεται η εγκύκλιος προς την κοινή οργάνωση αγοράς στον τομέα του ακατέργαστου καπνού, όπως αυτή προκύπτει από τους κανονισμούς 2075/92 και 3477/92.

- 28 Περαιτέρω, προτού εξεταστούν τα ερωτήματα που αφορούν την ερμηνεία της εφαρμοστέας κοινοτικής ρυθμίσεως, πρέπει πρώτα να εξεταστούν τα ερωτήματα που αφορούν το κύρος του συστήματος των πιστοποιητικών καλλιέργειας που θέσπισε ο κανονισμός 3477/92.

Επί του κύρους του συστήματος των πιστοποιητικών καλλιέργειας, ειδικότερα δε των άρθρων 3, 9 και 10 του κανονισμού 3477/92 (πρώτο ερώτημα στις υποθέσεις C-254/94, C-255/94 και C-269/94, δεύτερο ερώτημα στις υποθέσεις C-254/94, C-255/94 και C-269/94 και τρίτο ερώτημα στην υπόθεση C-255/94)

- 29 Με τα ερωτήματα αυτά, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται, πρώτον, αν συμβιβάζονται τα άρθρα 3, παράγραφος 3, 9 και 10 του κανονισμού 3477/92 προς τον κανονισμό 2075/92 και, ειδικότερα, προς τις αρχές που διαπνέουν τη μεταρρύθμιση της κοινής οργάνωσης αγοράς στον τομέα του ακατέργαστου καπνού που θεσπίζει ο κανονισμός αυτός, καθώς και προς τις διατάξεις του άρθρου 10 αυτού. Το αιτούν δικαστήριο διερωτάται, δεύτερον, μήπως το άρθρο 9 του κανονισμού 3477/92 είναι ανίσχυρο, καθόσον δεν λαμβάνει υπόψη την αρχή της αναλογικότητας.
- 30 Οι προσφεύγοντες της κύριας δίκης φρονούν ότι τα άρθρα 3, παράγραφος 3, 9 και 10 του κανονισμού 3477/92 είναι ανίσχυρα καθόσον αντιβαίνουν τόσο προς το πνεύμα του κανονισμού 2075/92 όσο και προς το άρθρο 10 αυτού. Περαιτέρω, φρονούν ότι το άρθρο 9 του κανονισμού 3477/92 συνιστά παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας.

A — Επί της φερομένης παραβάσεως του κανονισμού 2075/92

— Ως προς την προβαλλόμενη μη τήρηση των αρχών της κοινής οργάνωσης αγοράς που θεσπίζει ο κανονισμός 2075/92

- 31 Οι προσφεύγοντες της κύριας δίκης φρονούν ότι ο κανονισμός 3477/92, αντί να εξειδικεύσει τις αρχές που έθεσε το Συμβούλιο με τον κανονισμό 2075/92, εισήγαγε καινοτομίες οι οποίες αντιβαίνουν προς τη φιλοσοφία στην οποία στηρίζεται το μεταβατικό καθεστώς και οι οποίες στην πραγματικότητα προτρέχουν της εφαρμογής του οριστικού καθεστώτος που χαρακτηρίζεται από την απευθείας χορήγηση ποσοστώσεων παραγωγής στους καλλιεργητές οι οποίοι θα είναι ελεύθεροι να τις προσφέρουν στην επιχείρηση μεταποίησης της επιλογής τους.
- 32 Συγκεκριμένα, ο κανονισμός 3477/92 καθιστά βασικό στοιχείο του συστήματος που θεσπίζει ένα έγγραφο το οποίο δεν μνημονεύεται στον κανονισμό 2075/92, ήτοι τα πιστοποιητικά καλλιέργειας, τα οποία αποτελούν πραγματικούς τίτλους αντιπροσωπεύοντες συγκεκριμένες ποσότητες και ποικιλίες καπνού που μπορούν να τύχουν της επιδοτούμενης μεταποίησης και τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τους δικαιούχους παραγωγούς σε κάθε επιχείρηση μεταποίησης που είναι δικαιούχος ποσοστώσεως μεταποίησης, έστω και αν η επιχείρηση αυτή είναι διαφορετική από εκείνη που χορήγησε τα εν λόγω πιστοποιητικά. Πρόκειται, επομένως, στην πραγματικότητα για συγκεκαλυμμένες ποσοστώσεις παραγωγής.
- 33 Περαιτέρω, το μεταβατικό στάδιο (1993 έως 1997) θα είχε νόημα αν είχε χρησιμεύσει όχι μόνο για τον έλεγχο της παραγωγής καπνού, αλλά και για την αναδιοργάνωσή της και τον αναπροσανατολισμό της προς ποικιλίες που είναι λιγότερο βλαβερές για την υγεία και τυγχάνουν καλύτερης υποδοχής στην αγορά. Η χορήγηση όμως πιστοποιητικών καλλιέργειας με βάση τις παραδόσεις που πραγματοποιήθηκαν κατά τα έτη 1989 έως 1991 είχε στην πραγματικότητα ως αποτέλεσμα να παγιώσει τις προηγούμενες αποφάσεις περί καλλιέργειας, παρέχοντας σε κάθε παραγωγό το δικαίωμα να συνεχίζει να παράγει τις ίδιες ποικιλίες που καλλιεργούσε στο παρελθόν και καθιστώντας συνεπώς πολύ πιο δυσχερή αν όχι αδύνατο τον αναπροσανατολισμό προς ποικιλίες καλύτερα προσαρμοσμένες στις ανάγκες της αγοράς.

- 34 Κατά τους προσφεύγοντες της κύριας δίκης, η Επιτροπή καταστρατήγησε, υπό τις συνθήκες αυτές, το μεταβατικό καθεστώς που θέσπισε το Συμβούλιο και το οποίο προσανατολιζόταν αποκλειστικά προς τις ποσοτώσεις μεταποιήσεως. Η παραβίαση του ίδιου του πνεύματος του κανονισμού 2075/92 είναι προφανής.
- 35 Η επιχειρηματολογία αυτή είναι απορριπτέα.
- 36 Από το άρθρο 9 του κανονισμού 2075/92 προκύπτει ότι ο κοινοτικός νομοθέτης, προκειμένου να διασφαλίσει την τήρηση των ορίων εγγυήσεως περί των οποίων προβλέπει το άρθρο 8 του κανονισμού αυτού, προέβλεψε την εγκαθίδρυση, για περιορισμένη περίοδο, ενός συστήματος ποσοτώσεων μεταποιήσεως τις οποίες τα κράτη μέλη κατανέμουν μεταβατικώς για τα έτη συγκομιδής 1993 και 1994 μεταξύ των επιχειρήσεων πρώτης μεταποιήσεως, εκτός εάν διαθέτουν αναγκαία και ακριβή στοιχεία σχετικά με την παραγωγή καπνού, οπότε στην περίπτωση αυτή μπορούν να κατανέμουν τις ποσοτώσεις απευθείας στους παραγωγούς.
- 37 Όπως ορθώς επισήμανε η Επιτροπή, ο σκοπός του συστήματος των ποσοτώσεων που θεσπίστηκε με το άρθρο 9 του κανονισμού 2075/92 συνίσταται στον ακριβή καθορισμό του επιπέδου κοινοτικής παραγωγής των διαφόρων κατηγοριών καπνού, καθώς και της καταστάσεως κάθε παραγωγού και κάθε επιχειρήσεως μεταποιήσεως, προκειμένου να προετοιμαστεί το οριστικό σύστημα που θα στηρίζεται στην κατανομή των ποσοτώσεων απευθείας στους παραγωγούς.
- 38 Συναφώς, το άρθρο 11 του κανονισμού 2075/92 εξουσιοδότησε την Επιτροπή να θεσπίσει, σύμφωνα με τη διαδικασία που περιγράφεται στο άρθρο 23 του κανονισμού αυτού, ήτοι τη διαδικασία «της επιτροπής διαχειρίσεως», τους αναγκαίους λεπτομερείς κανόνες για την εγκαθίδρυση του συστήματος των ποσοτώσεων, διευκρινίζοντας ιδίως ότι οι λεπτομερείς αυτοί κανόνες περιλαμβάνουν τις προϋποθέσεις που είναι αναγκαίες για να έχουν οι ποσοτώσεις επίπτωση στους παραγωγούς.

- 39 Όπως ορθώς τόνισε η Επιτροπή, η υποχρέωση της επιχειρήσεως μεταποιήσεως να χορηγεί πιστοποιητικά καλλιέργειας, τα οποία πιστοποιούν την παράδοση ακατέργαστου καπνού από τον παραγωγό, τόσο από άποψη ποιότητας όσο και από άποψη ποσότητας, στην επιχείρηση μεταποιήσεως κατά τα έτη συγκομιδής 1989, 1990, 1991 ανταποκρίνεται ακριβώς στη μνημονευθείσα στη σκέψη 37 της παρούσας αποφάσεως μέριμνα του κοινοτικού νομοθέτη, η οποία συνίσταται στην παροχή της δυνατότητας στις εθνικές και κοινοτικές αρχές να συλλέγουν τα στοιχεία αυτά μέσω ενός αποτελεσματικού και διαφανούς συστήματος, που σκοπεύει στην πρόληψη της απάτης, παρέχοντας συγχρόνως την ευχέρεια στους παραγωγούς να αλλάζουν επιχείρηση μεταποιήσεως από τη μια συγκομιδή στην άλλη, καθώς και στις επιχειρήσεις να απευθύνονται σε διάφορους παραγωγούς.
- 40 Στο πλαίσιο αυτό, η δυνατότητα των παραγωγών να συνάπτουν συμβάσεις καλλιέργειας με επιχείρηση διαφορετική από εκείνη που έχει χορηγήσει το πιστοποιητικό καλλιέργειας, όπως επιτρέπει το άρθρο 10 του κανονισμού 3477/92, ανταποκρίνεται σε έναν από τους θεμελιώδεις σκοπούς της κοινοτικής παρεμβάσεως, ο οποίος υπενθυμίζεται ιδίως στη δεύτερη και πέμπτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 2075/92 και κατά τον οποίο η επίδικη ρύθμιση αποσκοπεί, σύμφωνα με το άρθρο 39 της Συνθήκης ΕΚ, να εξασφαλίσει ένα δίκαιο βιοτικό επίπεδο στους παραγωγούς καπνού.
- 41 Πράγματι, το άρθρο 10 του κανονισμού 3477/92, επιτρέποντας στον παραγωγό να αλλάζει επιχείρηση μεταποιήσεως από έτος σε έτος, τον διαφυλάσσει από το ενδεχόμενο να περιέλθει σε κατάσταση εξαρτήσεως σε σχέση με την επιχείρηση μεταποιήσεως η οποία χορήγησε το οικείο πιστοποιητικό και η οποία θα μπορούσε, ελλείψει τέτοιας δυνατότητας, να καθορίσει την τιμή αγοράς του καπνού χωρίς να αναγκαστεί να λάβει υπόψη τον ανταγωνισμό άλλων επιχειρήσεων.
- 42 Όσον αφορά το άρθρο 3, παράγραφος 3, του κανονισμού 3477/92, το οποίο επίσης μνημονεύει το αιτούν δικαστήριο, αρκεί να παρατηρηθεί ότι η σχέση που η διάταξη αυτή δημιουργεί μεταξύ της χορηγήσεως της ποσοστώσεως μεταποιήσεως και της υποχρεώσεως που έχει η επιχείρηση μεταποιήσεως να χορηγεί στους παραγωγούς πιστοποιητικά καλλιέργειας αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την εύρυθμη λειτουργία του συστήματος εφαρμογής που προβλέπει ο κανονισμός.

- 43 Περαιτέρω, πρέπει να απορριφθεί το επιχείρημα ότι η χορήγηση πιστοποιητικών καλλιέργειας με βάση τις παραδόσεις που αφορούν τα έτη συγκομιδής 1989, 1990 και 1991 έχει ως αποτέλεσμα να παγώσει τις καλλιεργητικές επιλογές που πραγματοποίησαν προγενέστερα οι καπνοκαλλιεργητές και να εμποδίσει έτσι τον αναπροσανατολισμό που επεδιώκετο με τον κανονισμό 2075/92 προς ποικιλίες οι οποίες έχουν μεγαλύτερη ζήτηση και είναι λιγότερο βλαβερές για την υγεία, καθόσον, ιδίως, ο ίδιος ο κανονισμός 2075/92 προβλέπει, στο άρθρο 9 αυτού, ότι ο υπολογισμός της ποσοστώσεως πραγματοποιείται με βάση τις παραδόσεις που πραγματοποιήθηκαν κατά την περίοδο αναφοράς 1989-1991.
- 44 Τέλος, όσον αφορά το επιχείρημα ότι το επίδικο σύστημα κακώς προτρέπει της οριστικής οργάνωσης της αγοράς που χαρακτηρίζεται από την απευθείας χορήγηση ποσοστώσεως στους παραγωγούς, αρκεί να παρατηρηθεί ότι αυτό στηρίζεται στην εσφαλμένη άποψη ότι το μεταβατικό σύστημα είναι, κατά την επιθυμία του Συμβουλίου, ουσιωδώς προσανατολισμένο προς ένα σύστημα ποσοστώσεων χορηγούμενων αποκλειστικώς στις επιχειρήσεις μεταποιήσεως. Συγκεκριμένα, ο ίδιος ο κανονισμός 2075/92 προβλέπει, στο άρθρο 9, παράγραφος 4, αυτού, ότι, αφ' ής τα κράτη μέλη διαθέτουν τα αναγκαία στοιχεία, μπορούν, και κατά το μεταβατικό στάδιο, να διανέμουν απευθείας τις ποσοστώσεις στους παραγωγούς.
- 45 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι η προβαλλόμενη παραβίαση των αρχών της κοινής οργάνωσης αγοράς που θεσπίστηκε με τον κανονισμό 2075/92 δεν αποδείχθηκε.

— Ως προς τη φερόμενη παράβαση του άρθρου 10 του κανονισμού 2075/92

- 46 Οι προσφεύγοντες της κύριας δίκης παρατηρούν ότι η δυνατότητα που παρέχει ο κανονισμός 3477/92, βάσει της οποίας η ποσόστωση που χορηγείται σε μια επιχείρηση μεταποιήσεως του ακατέργαστου καπνού μπορεί να υποστεί αυξήσεις ή μειώσεις ανάλογα με τις επιλογές που πραγματοποίησε, από τη μια συγκομιδή στην άλλη, κάθε παραγωγός κάτοχος πιστοποιητικών καλλιέργειας, είναι προδήλως ασυμβίβαστη προς το άρθρο 10 του κανονισμού 2075/92, το

οποίο απαγορεύει στην επιχείρηση μεταποίησης να συνάπτει συμβάσεις καλλιέργειας και να της καταβάλλεται η προμοδότηση για «ποσότητες ανώτερες από την ποσόστωση που της έχει χορηγηθεί».

- 47 Το επιχείρημα αυτό πρέπει να απορριφθεί.
- 48 Πράγματι, αντίθετα από τους ισχυρισμούς των προσφευγόντων της κύριας δίκης, από κανένα στοιχείο δεν μπορεί να συναχθεί ότι η έκφραση «ποσόστωση που της έχει χορηγηθεί», που περιλαμβάνεται στο άρθρο 10 του κανονισμού 2075/92, εμποδίζει το σύστημα των πιστοποιητικών καλλιέργειας, επειδή αυτό μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την τροποποίηση της χορηγηθείσας στις επιχειρήσεις μεταποίησης ποσοστώσεως ανάλογα με την επιλογή στην οποία προέβησαν οι παραγωγοί που κατέχουν τέτοια πιστοποιητικά.
- 49 Όπως τόνισε και ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 49 των προτάσεών του, η έκφραση αυτή αφορά την ποσόστωση που έχει χορηγηθεί στην επιχείρηση μεταποίησης βάσει των ποσοτήτων που μεταποιήθηκαν κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς, λαμβανομένης υπόψη της ενδεχόμενης τροποποίησής της λόγω των μεταφορών των ποσοστώσεων που διενεργούνται σύμφωνα με το άρθρο 10, παράγραφος 3, του κανονισμού 3477/92 και που αποτελούν τη συνέπεια της ελευθερίας επιλογής της οποίας πρέπει να απολαύει κάθε παραγωγός όσον αφορά την επιχείρηση στην οποία προτίθεται να παραδώσει τον καπνό μιας ίδιας ομάδας ποικιλιών.
- 50 Υπό τις συνθήκες αυτές, η κινητικότητα της ποσοστώσεως μεταποίησης βάσει των επιλογών στις οποίες προσέβη ο παραγωγός, σύμφωνα με το άρθρο 10, παράγραφος 2, του κανονισμού 3477/92, δεν αντιβαίνει στο άρθρο 10 του κανονισμού 2075/92, το οποίο, όπως τόνισε η Επιτροπή κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, αποσκοπεί αποκλειστικά στο να διευκρινιστεί ότι δεν μπορεί να συναφθεί καμία σύμβαση καλλιέργειας ούτε, κατά συνέπεια, να καταβληθεί καμία προμοδότηση πέραν της χορηγηθείσας ποσοστώσεως.

- 51 Από το σύνολο των προηγούμενων σκέψεων προκύπτει ότι δεν αποδείχθηκε καμία από τις προβαλλόμενες παραβάσεις του κανονισμού 2075/92.

B — Επί της φερομένης παραβίασεως της αρχής της αναλογικότητας

- 52 Οι προσφεύγοντες της κύριας δίκης παρατηρούν ότι ο κανονισμός αυτός, θεσπίζοντας συγκεκριμένα τους λεπτομερείς κανόνες εφαρμογής του μεταβατικού καθεστώτος, υπερέβη το μέτρο που ήταν αναγκαίο για να διασφαλιστεί, σύμφωνα με την έκτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 3477/92, η δίκαιη και μη ενέχουσα διακρίσεις κατανομή των ποσοτώσεων μεταποίησης μεταξύ των παραγωγών που προέβησαν σε παραδόσεις καπνού κατά τη διάρκεια των περιόδων αναφοράς.
- 53 Συγκεκριμένα, με τη θέσπιση του συστήματος των πιστοποιητικών καλλιέργειας οι παραγωγοί κατέστησαν πραγματικοί πρωταγωνιστές της διαχείρισεως των ορίων εγγυήσεως, θέτοντας τις επιχειρήσεις μεταποίησης, για τις οποίες απομένουν μόνο οι διοικητικής φύσεως επιβαρύνσεις. Επομένως, τα πιστοποιητικά καλλιέργειας αποτελούν διοικητικής φύσεως επιλογή η οποία αντιστοιχεί σε δαπανηρές επιβαρύνσεις των επιχειρήσεων μεταποίησης, οι οποίες αναγκάζονται να εφαρμόσουν ένα πολύπλοκο λογιστικό σύστημα χωρίς να έχουν κανένα αντίκρουσμα. Η εγκύκλιος αποτελεί απόδειξη του άνευ λόγου περίπλοκου της διαδικασίας που εφαρμόζεται στην ιταλική έννομη τάξη. Συνέπεια αυτού είναι, μεταξύ άλλων, ότι οι επιχειρήσεις μεταποίησης υποχρεούνται να δημιουργούν μια μηχανογραφική βάση των σχετικών δεδομένων για να παρέχουν στην Azienda di Stato per gli interventi nel mercato agricolo (AIMA) τα στοιχεία που αφορούν τις αιτήσεις ταξινομημένες σε μαγνητικό μέσο σύμφωνα με τις τεχνικές οδηγίες, αντίγραφο των αιτήσεων που έχουν υποβάλει οι παραγωγοί και τα σχετικά έγγραφα, καθώς και πίνακα που ανακεφαλαιώνει το περιεχόμενο του μαγνητικού μέσου.
- 54 Η επιχειρηματολογία αυτή πρέπει να απορριφθεί.

- 55 Κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, δυνάμει της αρχής της αναλογικότητας, η οποία αποτελεί μέρος των γενικών αρχών του δικαίου, οι πράξεις των κοινοτικών οργάνων δεν πρέπει να υπερβαίνουν τα όρια του προσήκοντος και αναγκαίου μέτρου για την επίτευξη των σκοπών που θεμιτώς επιδιώκονται από την οικεία ρύθμιση, εξυπακουμένου ότι, οσάκις υφίσταται επιλογή μεταξύ πλειόνων καταλλήλων μέτρων, πρέπει να επιλέγεται το λιγότερο επαχθές και ότι τα προξενούμενα μειονεκτήματα δεν πρέπει να είναι δυσανάλογα προς τους επιδιωκόμενους σκοπούς (βλ., μεταξύ άλλων, την απόφαση της 29ης Φεβρουαρίου 1996, C-296/93 και C-307/93, Γαλλία κατά Επιτροπής και Ιρλανδία κατά Επιτροπής, Συλλογή 1996, σ. I-795, σκέψη 30).
- 56 Όσον αφορά τον δικαστικό έλεγχο των προαναφερθεισών προϋποθέσεων, πρέπει ωστόσο να διευκρινιστεί ότι ο κοινοτικός νομοθέτης διαθέτει στον τομέα της κοινής γεωργικής πολιτικής διακριτική εξουσία που αντιστοιχεί στις πολιτικές ευθύνες που του αναθέτουν τα άρθρα 40 και 43 της Συνθήκης ΕΚ (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 9ης Ιουλίου 1985, 179/84, Bozzetti, Συλλογή 1985, σ. 2301, σκέψη 30). Επομένως, κατά τον έλεγχο της νομιμότητας της ασκήσεως μιας τέτοιας αρμοδιότητας, ο δικαστής πρέπει να περιορίζεται στην εξέταση του αν η άσκηση αυτή είναι πλημμελής λόγω προδήλης πλάνης ή καταχρήσεως εξουσίας ή του αν ο κοινοτικός νομοθέτης υπερέβη προδήλως τα όρια της εξουσίας εκτιμήσεως που διαθέτει.
- 57 Πρέπει να υπενθυμιστεί ότι, όπως προκύπτει από τις σκέψεις 39 έως 41 της παρούσας αποφάσεως, τα πιστοποιητικά καλλιέργειας, πέρα του ότι παρέχουν τη δυνατότητα στους παραγωγούς να αλλάζουν από τη μια συγκομιδή στην άλλη την επιχείρηση στην οποία παραδίδουν την παραγωγή τους ακατέργαστου καπνού, παρέχουν επίσης στις αρμόδιες αρχές τα στοιχεία που είναι απαραίτητα για την εδραίωση στον τομέα του ακατέργαστου καπνού μιας πολιτικής που θα επιτρέψει την έξοδο της αγοράς από τη χαρακτηριζόμενη από σοβαρή έλλειψη ισορροπίας μεταξύ προσφοράς και ζήτησεως κατάσταση, εμποδίζοντας συγχρόνως την απάτη με τη διαφάνεια που το σύστημα αυτό συνεπάγεται.
- 58 Δεν προβλήθηκε όμως ο ισχυρισμός ότι οι στόχοι αυτοί μπορούσαν να επιτευχθούν με άλλα μέσα των οποίων τα αποτελέσματα θα ήταν προδήλως λιγότερο επαχθή από εκείνα που επιφέρει η θέσπιση των πιστοποιητικών καλλιέργειας. Επιπλέον, δεν υποστηρίχθηκε ότι ο στόχος που συνίσταται στη διασφάλιση ίσης και δίκαιης κατανομής των ποσοστώσεων μεταποίησης μεταξύ των

παραγωγών που προέβησαν σε παραδόσεις καπνού κατά τις περιόδους αναφοράς μπορούσε να επιτευχθεί με μέσα διαφορετικά από εκείνο που διαλαμβάνεται στο άρθρο 9 του κανονισμού 3477/92, σύμφωνα με το οποίο η εν λόγω κατανομή πραγματοποιείται κατ' αναλογία των παραδόσεων κατά τα έτη συγκομιδής 1989, 1990 και 1991.

- 59 Περαιτέρω, αντίθετα από τους ισχυρισμούς των προσφευγόντων της κύριας δίκης, η διοικητικής φύσεως επιβάρυνση που συνεπάγεται για τις επιχειρήσεις μεταποιήσεως το σύστημα των πιστοποιητικών καλλιέργειας αντισταθμίζεται σε μεγάλο βαθμό από τα πλεονεκτήματα που το σύστημα αυτό τους παρέχει.
- 60 Πράγματι, όπως ορθώς τόνισε η Επιτροπή, ναι μεν η χορήγηση των πιστοποιητικών απαιτεί από την επιχείρηση μεταποιήσεως ορισμένες ενέργειες διοικητικής φύσεως, πλην όμως η επιχείρηση αυτή επωφελείται συγχρόνως από τη ροή χρήματος που προορίζεται για την καταβολή της προμηδοτήσεως στους παραγωγούς με τους οποίους έχει συνάψει συμβάσεις καλλιέργειας.
- 61 Τέλος, όπως επίσης εύστοχα τόνισαν η Ιταλική Κυβέρνηση και η Επιτροπή, τα στοιχεία που η επιχείρηση πρέπει να παρέχει συνεπάγονται μια απλή δραστηριότητα συγκεντρώσεως των λογιστικών και συμβατικών εγγράφων τα οποία η επιχείρηση κατέχει ήδη και τα οποία χρησιμοποιεί εξάλλου προκειμένου να ζητήσει τη χορήγηση ποσοστώσεως μεταποιήσεως.
- 62 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι το θεσπισθέν με τον κανονισμό 3477/92 σύστημα των πιστοποιητικών καλλιέργειας καθιστά δυνατή την επίτευξη των τεθέντων στόχων, χωρίς τα μειονεκτήματα που προκύπτουν από το σύστημα αυτό να είναι προδήλως δυσανάλογα σε σχέση με τους επιδιωκόμενους στόχους. Επομένως, δεν αποδείχθηκε ούτε η φερόμενη παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας.
- 63 Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι από την εξέταση των υποβληθέντων ερωτημάτων δεν προέκυψε κανένα στοιχείο ικανό να επηρεάσει το κύρος των άρθρων 3, παράγραφος 3, 9 και 10 του κανονισμού 3477/92.

Επί του τρίτου ερωτήματος στις υποθέσεις C-254/92 και C-269/94 και επί του τετάρτου ερωτήματος στην υπόθεση C-255/94

- 64 Με τα ερωτήματα αυτά, το αιτούν δικαστήριο ερωτά κατ' ουσίαν αν το άρθρο 9, παράγραφος 3, του κανονισμού 3477/92 απαγορεύει τη σύσταση, εκ των προτέρων και σύμφωνα με ένα σύστημα κατ' αποκοπήν υπολογισμού, χωριστών για κάθε ποικιλία καπνού εφεδρικών ποσοτήτων, προκειμένου αυτές να κατανεμηθούν μεταξύ των παραγωγών που υπέστησαν μείωση της παραγωγής τους για εξαιρετικούς λόγους, χωρίς να λαμβάνεται πλήρως υπόψη η απώλεια που πράγματι υπέστη ο κάθε παραγωγός.
- 65 Οι προσφεύγοντες της κύριας δίκης παρατηρούν ότι το ερώτημα αυτό αφορά το ζήτημα αν συνάδει προς την κοινοτική ρύθμιση το σύστημα το οποίο προέβλεψε η εγκύκλιος όσον αφορά τον καθορισμό των πρόσθετων ποσοστώσεων σε περίπτωση εξαιρετικών περιστάσεων και το οποίο στηρίζεται στον κατ' αποκοπήν καθορισμό μιας εφεδρικής ποσότητας εκφραζομένης σε ποσοστό επί τοις εκατό, η οποία καθορίζεται σε εθνική κλίμακα για κάθε ομάδα καλλιεργούμενων ποικιλιών και εφαρμόζεται κατόπιν σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση ανεξάρτητα από την πραγματική μείωση της παραγωγής που υπέστη ο κάθε παραγωγός. Τόσο όμως το ίδιο το γράμμα του κανόνα που θέτει το άρθρο 9, παράγραφος 3, του κανονισμού 3477/92 όσο και το αίσθημα δικαιοσύνης και ο κοινός νους συνηγορούν υπέρ μιας ερμηνείας η οποία επιβάλλει στις εθνικές αρχές να προβαίνουν στον καθορισμό της πρόσθετης ποσοστώσεως σύμφωνα με κριτήρια που λαμβάνουν υπόψη την πραγματική μείωση που υπέστη ο καλλιεργητής.
- 66 Περαιτέρω, κατά τους προσφεύγοντες της κύριας δίκης, αν, αφενός, η ποσότητα πρέπει να είναι ανάλογη της παραγωγής των ετών 1989, 1990 και 1991 και, αφετέρου, η ποσότητα που πρέπει να ληφθεί υπόψη σε περίπτωση ασυνήθως χαμηλής συγκομιδής πρέπει να καθορίζεται από το κράτος μέλος, η ορθή ερμηνεία της κοινοτικής ρυθμίσεως θα έπρεπε να είχε ως αποτέλεσμα κατά πρώτο λόγο τον καθορισμό των ποσοτήτων της συγκομιδής των επιμέρους παραγωγών οι οποίες μπορούν να συμπληρωθούν λόγω φυσικής καταστροφής, μόνο δε κατά δεύτερο λόγο τον υπολογισμό του μέσου όρου της παραγωγής κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς. Στην Ιταλία όμως συνέβη το αντίθετο.

- 67 Πρέπει να υπενθυμιστεί ότι, βάσει του άρθρου 9, παράγραφος 3, του κανονισμού 3477/92, οσάκις ένας παραγωγός αποδεικνύει ότι η παραγωγή του ήταν ασυνήθως χαμηλή κατά μια συγκεκριμένη συγκομιδή λόγω εξαιρετικών περιστάσεων, το οικείο κράτος μέλος πρέπει να προσδιορίζει, κατόπιν αιτήσεως του ενδιαφερομένου, την ποσότητα που πρέπει να ληφθεί υπόψη κατά την κατάρτιση του πιστοποιητικού του καλλιέργειας για τη συγκομιδή αυτή. Τα κράτη μέλη πρέπει να ενημερώνουν την Επιτροπή σχετικά με τις αποφάσεις που προτίθενται να λάβουν για την εφαρμογή της διατάξεως αυτής.
- 68 Όπως υποστήριξε και ο γενικός εισαγγελέας στα σημεία 56 και 59 των προτάσεών του, από τη διάταξη αυτή προκύπτει ότι, εφόσον μια τέτοια μείωση αφορά κάποια συγκομιδή από εκείνες που πρέπει να ληφθούν υπόψη για τον καθορισμό του περιεχομένου του πιστοποιητικού καλλιέργειας, το οικείο κράτος μέλος πρέπει πρώτα να προβεί στη χορήγηση πρόσθετης ποσότητας αναφοράς για τη συγκομιδή αυτή και στη συνέχεια να υπολογίσει τον μέσο όρο της παραγωγής, η οποία έχει διορθωθεί κατ' αυτόν τον τρόπο, κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς. Υπό την επιφύλαξη αυτή, τα κράτη μέλη διαθέτουν σημαντική ευχέρεια εκτιμήσεως κατά την εφαρμογή της εν λόγω διατάξεως, οπότε ούτε η εκ των προτέρων σύσταση εφεδρικών ποσοστώσεων, υπολογιζομένων σε σχέση με τις παραχθείσες ποσότητες των διαφόρων ποικιλιών καπνού και λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι ορισμένες ποικιλίες πλήττονται συχνότερα από φυσικές καταστροφές απ' ό,τι άλλες, ούτε η κατανομή των ποσοστώσεων αυτών μεταξύ των ενδιαφερομένων παραγωγών βάσει συστήματος το οποίο δεν καταλήγει κατ' ανάγκη σε κατανομή αντιστοιχούσα επακριβώς στην απώλεια που υπέστη ο παραγωγός μπορούν να θεωρηθούν, κατ' αρχήν, ότι αντίκεινται στο άρθρο 9, παράγραφος 3, του κανονισμού 3477/92, υπό την προϋπόθεση ωστόσο ότι ένα τέτοιο σύστημα λειτουργεί βάσει αντικειμενικών κριτηρίων.
- 69 Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 9, παράγραφος 3, του κανονισμού 3477/92 δεν απαγορεύει τη σύσταση, εκ των προτέρων και σύμφωνα με ένα σύστημα κατ' αποκοπήν υπολογισμού, χωριστών για κάθε ποικιλία καπνού εφεδρικών ποσοτήτων, προκειμένου να κατανεμηθούν μεταξύ των παραγωγών που υπέστησαν μείωση της παραγωγής τους για εξαιρετικούς λόγους, χωρίς να λαμβάνεται πλήρως υπόψη η απώλεια που πράγματι υπέστη ο κάθε παραγωγός.

Επί του τετάρτου ερωτήματος στην υπόθεση C-254/94

- 70 Με το ερώτημα αυτό, το αιτούν δικαστήριο ερωτά κατ' ουσίαν αν οι διατάξεις του άρθρου 2, τρίτη περίπτωση, σε συνδυασμό με τις διατάξεις του άρθρου 21 του κανονισμού 3477/92 απαγορεύουν εθνική ρύθμιση η οποία δεν επιτρέπει τη χορήγηση ενιαίου πιστοποιητικού καλλιέργειας ή ενιαίας ποσοστώσεως παραγωγής σε ένωση παραγωγών που έχει συσταθεί με σκοπό την προώθηση και ενθάρρυνση της καλλιέργειας του καπνού από τα μέλη της και η οποία αναλαμβάνει συγχρόνως την πρώτη μεταποίηση του καπνού εντός των εγκαταστάσεών της.
- 71 Η προσφεύγουσα της κύριας δίκης παρατηρεί ότι, λαμβανομένων υπόψη των λειτουργικών και δομικών χαρακτηριστικών της, ουδεμία χωρεί αμφιβολία ως προς την ιδιότητα της ως «παραγωγού», κατά την έννοια του ορισμού του άρθρου 2, τρίτη περίπτωση, του κανονισμού 3477/92, και ότι, κατ' επέκταση, πρέπει να μπορεί να επικαλείται τις διατάξεις του άρθρου 21 του κανονισμού αυτού. Κατά συνέπεια, θα έπρεπε να είχε τύχει ενιαίας ποσοστώσεως ή ενιαίου πιστοποιητικού παραγωγής κατόπιν υπολογισμού με βάση το άθροισμα των ποσοστώσεων ή των πιστοποιητικών παραγωγής τα οποία, θεωρητικώς και μόνον, θα έπρεπε να χορηγηθούν στους εταίρους.
- 72 Πρέπει να τονιστεί ότι το άρθρο 2, τρίτη περίπτωση, του κανονισμού 3477/92 περιλαμβάνει στον ορισμό του παραγωγού κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή ένωση αυτών των προσώπων που παραδίδει σε επιχείρηση μεταποίησης ακατέργαστο καπνό τον οποίο έχει παραγάγει το ίδιο ή ένα από τα μέλη της ενώσεως, στο όνομά του και για λογαριασμό του, στο πλαίσιο συμβάσεως καλλιέργειας συναφθείσας από αυτό ή στο όνομά του, χωρίς να εξαιρεί από τον ορισμό αυτό τις ενώσεις οι οποίες, όπως στην υπόθεση της κύριας δίκης, προβαίνουν επίσης στη μεταποίηση του ακατέργαστου καπνού.
- 73 Στο άρθρο 21 του κανονισμού 3477/92 διευκρινίζεται ότι, όταν το πιστοποιητικό καλλιέργειας εκδίδεται για μια τέτοια ένωση παραγωγών, η οποία είναι η ίδια παραγωγός καπνού σύμφωνα με το άρθρο 2, τρίτη περίπτωση, του κανονισμού αυτού, το οικείο κράτος μέλος μερμινά για τη δίκαιη κατανομή της

σχετικής ποσότητας σε όλα τα μέλη της ενώσεως αυτής, αλλά ότι η ένωση μπορεί, σε συμφωνία με όλα τα μέλη της, να προβεί σε διαφορετική κατανομή προκειμένου να βελτιωθεί η οργάνωση της παραγωγής.

74 Από την τελευταία αυτή διάταξη προκύπτει ότι μια ένωση παραγωγών κατά την έννοια του άρθρου 2 του ίδιου κανονισμού πρέπει να μπορεί να τυγχάνει ενιαίας ποσοστώσεως ή ενιαίου πιστοποιητικού καλλιέργειας, οπότε στην περίπτωση αυτή το οικείο κράτος μέλος πρέπει να μεριμνά περαιτέρω για την κατ' αρχήν δίκαιη κατανομή της σχετικής ποσότητας μεταξύ όλων των μελών της ενώσεως.

75 Πρέπει να προστεθεί ότι, όπως ορθώς παρατήρησε η Επιτροπή, η χορήγηση ενιαίας ποσοστώσεως ή ενιαίου πιστοποιητικού, δεν πρέπει ωστόσο να καταλήγει στο να εμποδίζεται η ελευθερία των παραγωγών μιας ενώσεως να επιλέγουν την επιχείρηση στην οποία επιθυμούν να παραδώσουν τον καπνό τους, πράγμα το οποίο θα συνέβαινε αν, κατά την αλλαγή της επιχειρήσεως μεταποίησης, οι ενδιαφερόμενοι υφίσταντο απώλεια όσον αφορά τις χορηγηθείσες ποσότητες. Πράγματι, μια τέτοια συνέπεια θα εμπόδιζε την ελεύθερη λειτουργία του ανταγωνισμού μεταξύ των επιχειρήσεων μεταποίησης και, επομένως, θα αντέβαινε προς έναν από τους στόχους που επιδιώκει η κοινή οργάνωση αγοράς, ήτοι τη διασφάλιση δίκαιου βιοτικού επιπέδου για τους καπνοπαραγωγούς.

76 Ενόψει των προεκτεθέντων, πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι οι διατάξεις του άρθρου 2, τρίτη περίπτωση, σε συνδυασμό με τις διατάξεις του άρθρου 21, του κανονισμού 3477/92 απαγορεύουν εθνική ρύθμιση η οποία δεν επιτρέπει τη χορήγηση ενιαίου πιστοποιητικού καλλιέργειας ή ενιαίας ποσοστώσεως παραγωγής σε ένωση παραγωγών που έχει συσταθεί με σκοπό την προώθηση και ενθάρρυνση της καλλιέργειας του καπνού από τα μέλη της και η οποία αναλαμβάνει συγχρόνως την πρώτη μεταποίηση του καπνού εντός των εγκαταστάσεών της.

Επί του πέμπτου ερωτήματος στην υπόθεση C-255/94

- 77 Με το ερώτημα αυτό, το αιτούν δικαστήριο ερωτά κατ' ουσίαν αν τα άρθρα 9, παράγραφος 1, και 10, παράγραφος 1, του κανονισμού 3477/92 έχουν την έννοια ότι οι επιχειρήσεις μεταποίησης μπορούν να κατανέμονται σε επτά χωριστές κατηγορίες, στις οποίες εφαρμόζονται διαφορετικοί κανόνες υπολογισμού της τριετούς περιόδου αναφοράς ανάλογα με την περίοδο κατά την οποία άρχισαν τη δραστηριότητά τους, κατά τέτοιο δε τρόπο ώστε στους παραγωγούς να εφαρμόζονται διαφορετικοί κανόνες υπολογισμού της ποσοστώσεως μεταποίησης ανάλογα με την επιχείρηση στην οποία προέβησαν σε παραδόσεις κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς.
- 78 Οι προσφεύγοντες της κύριας δίκης παρατηρούν ότι η εγκύκλιος, καθορίζοντας τον τρόπο υπολογισμού της ποσότητας καπνού που παρέδωσε ο παραγωγός στην επιχείρηση μεταποίησης προκειμένου να χορηγηθούν τα πιστοποιητικά καλλιέργειας, προέβλεψε μια προτέρα κατανομή των επιχειρήσεων μεταποίησης σε επτά διαφορετικές κατηγορίες, για κάθε μια από τις οποίες ισχύει διαφορετικός τρόπος υπολογισμού των ποσοτήτων αναφοράς που πρόκειται να χρησιμοποιηθούν κατά τον καθορισμό των ποσοστώσεων μεταποίησης. Εφόσον η ποσόστωση παραγωγής για το έτος 1993 καθορίζεται κατ' εφαρμογήν του ίδιου τύπου με εκείνον που χρησιμοποιήθηκε για τον υπολογισμό της ποσότητας αναφοράς που χορηγείται στην επιχείρηση στην οποία ο παραγωγός προέβη σε παραδόσεις κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς, το σύστημα αυτό συνεπάγεται ότι στους παραγωγούς που έχουν παραγάγει την ίδια ποσότητα καπνού της ίδιας ομάδας ποικιλιών εφαρμόζεται, κατά τρόπο τελείως αστάθμητο, ένα σύστημα υπολογισμού της ποσοστώσεως παραγωγής διαφορετικό ανάλογα με το αν παρέδωσαν τον καπνό αυτό στην τάδε ή τη δείνα επιχείρηση μεταποίησης.
- 79 Περαιτέρω, η εφαρμογή της εγκυκλίου συνεπάγεται ότι στις επιχειρήσεις που άρχισαν τη δραστηριότητά τους μόλις το 1991 εφαρμόζεται ένας τρόπος υπολογισμού, για τον καθορισμό της ποσοστώσεως μεταποίησης, βασιζόμενος μόνο στην παραγωγή του έτους 1991, πράγμα που αποβαίνει σε βάρος των επιχειρήσεων που προέβησαν σε μεταποίηση κατά τη διάρκεια των τριών ετών της περιόδου αναφοράς.
- 80 Η επιχειρηματολογία αυτή δεν μπορεί να γίνει δεκτή.

- 81 Πρέπει εξ αρχής να τονιστεί ότι, όπως ορθώς παρατήρησε η Επιτροπή, τα άρθρα 9 και 10 του κανονισμού 3477/92, στα οποία αναφέρεται το προδικαστικό ερώτημα, ούτε προσθέτουν ούτε αφαιρούν τίποτα από τους κανόνες υπολογισμού των ποσοτώσεων μεταποίησης που περιέχονται στο άρθρο 9 του κανονισμού 2075/92, αλλά αποσκοπούν απλώς στη ρύθμιση των συνεπειών του άρθρου αυτού. Έτσι, η ποσόστωση μεταποίησης που προκύπτει από τον υπολογισμό βάσει του άρθρου 9, παράγραφος 3, του κανονισμού 2075/92 κατανέμεται στη συνέχεια, σύμφωνα με το άρθρο 9, παράγραφος 1, του κανονισμού 3477/92, από την επιχείρηση μεταποίησης, εντός των ορίων της ποσοτώσεώς της, μεταξύ των παραγωγών ανάλογα με τις παραδόσεις καπνού στις οποίες προέβησαν κατά τα τρία έτη συγκομιδής 1989, 1990 και 1991.
- 82 Το άρθρο 9, παράγραφος 3, του κανονισμού 2075/92 διακρίνει τρεις περιπτώσεις. Πρώτον, στις επιχειρήσεις που μεταποίησαν καπνό κατά τα τρία έτη της περιόδου αναφοράς χορηγείται ποσότητα αναφοράς ίση προς τον μέσο όρο των ποσοτήτων που μεταποιώθηκαν κατά τα τρία αυτά έτη (πρώτο εδάφιο). Δεύτερον, οι επιχειρήσεις που άρχισαν τη δραστηριότητά τους μετά την έναρξη της περιόδου αναφοράς δικαιούνται ποσότητας ανάλογης προς τον μέσο όρο των ποσοτήτων που παραδόθηκαν για μεταποίηση κατά τη διάρκεια της περιόδου αυτής (δεύτερο εδάφιο). Τρίτον, οι επιχειρήσεις που αρχίζουν τη δραστηριότητά τους κατά το έτος της συγκομιδής ή κατά το προηγούμενο έτος λαμβάνουν ποσότητα καθοριζόμενη σύμφωνα με το τρίτο εδάφιο της προπαρατεθείσας διατάξεως.
- 83 Όπως, όμως, κατέδειξε ο γενικός εισαγγελέας στα σημεία 73 και 74 των προτάσεών του, θα ήταν άδικο η ποσότητα που μια επιχείρηση μεταποίησης, η οποία άρχισε τη δραστηριότητά της μετά την έναρξη της περιόδου αναφοράς, μεταποίησε κατά την περίοδο αναφοράς να διαιρούνταν διά του τρία, ως εάν η επιχείρηση είχε μεταποιώσει καπνό κατά τα τρία έτη αναφοράς, και ως εκ τούτου ο κανονισμός 2075/92 προέβλεπε σε μια τέτοια περίπτωση τον καθορισμό ποσοτώσεως ανάλογης προς τον μέσο όρο των ποσοτήτων που παραδόθηκαν κατά την περίοδο της δραστηριότητάς της. Είναι γεγονός ότι στους παραγωγούς που προέβησαν σε παραδόσεις το 1991 σε επιχείρηση μεταποίησης η οποία άρχισε τη δραστηριότητά της μόλις το 1990 θα χορηγηθεί ποσόστωση υψηλότερη απ' ό,τι σε εκείνους που προέβησαν σε παραδόσεις σε επιχείρηση που είχε ήδη προβεί σε μεταποίηση κατά το 1989, έτος κακής συγκομιδής, λόγω του ότι η πρώτη επιχείρηση θα διαθέτει ποσόστωση μεταποίησης υψηλότερη απ' ό,τι η δεύτερη. Ωστόσο, σε μια τέτοια περίπτωση, το άρθρο 9, παράγραφος 3, του κανονισμού 3477/92 επιτρέπει ακριβώς να χορηγείται πρόσθετη ποσόστωση στους καπνοκαλλιεργητές των οποίων η

παραγωγή ήταν ασυνήθως χαμηλή λόγω εξαιρετικών περιστάσεων και να προσαρμόζεται αναλόγως η ποσότητα αναφοράς που χορηγείται στην οικεία επιχείρηση μεταποίησης.

84 Περαιτέρω, μολονότι δεν μπορεί να αποκλεισθεί ότι ένα κράτος μέλος μπορεί να προβεί σε υποδιαίρεσεις στο πλαίσιο των τριών κατηγοριών επιχειρήσεων μεταποίησης, όπως αυτές ορίζονται στα τρία εδάφια του άρθρου 9, παράγραφος 3, του κανονισμού 2075/92, η διάταξη αυτή ωστόσο επιβάλλει να διενεργείται ο υπολογισμός της ποσοστώσεως μεταποίησης των διαφόρων αυτών επιχειρήσεων σύμφωνα με εκείνη τη μέθοδο, μεταξύ των τριών που προβλέπει το άρθρο 9, παράγραφος 3, του κανονισμού 2075/92, η οποία ισχύει για την κατηγορία στην οποία ανήκει κάθε μια από αυτές.

85 Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 9, παράγραφος 3, του κανονισμού 2075/92 έχει την έννοια ότι οι επιχειρήσεις μεταποίησης μπορούν να κατανεμηθούν σε επτά χωριστές κατηγορίες, υπό την προϋπόθεση ότι ο καθορισμός της ποσοστώσεως μεταποίησης διενεργείται βάσει των κανόνων υπολογισμού που ισχύουν για την κατηγορία στην οποία ανήκει η οικεία υποκατηγορία. Το άρθρο 9, παράγραφος 1, του κανονισμού 3477/92 έχει την έννοια ότι στους παραγωγούς μπορούν να εφαρμόζονται διαφορετικοί κανόνες υπολογισμού της ποσοστώσεως μεταποίησης ανάλογα με την επιχείρηση στην οποία προέβησαν σε παραδόσεις κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς.

Επί των δικαστικών εξόδων

86 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν η Ιταλική Κυβέρνηση και η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, που κατέθεσαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδικούς της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπιπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

κρίνοντας επί των ερωτημάτων που του υπέβαλε με διάταξη της 27ης Ιανουαρίου 1994 το Tribunale amministrativo regionale del Lazio, αποφαινεται:

- 1) Από την εξέταση των υποβληθέντων ερωτημάτων δεν προέκυψε κανένα στοιχείο ικανό να επηρεάσει το κύρος των άρθρων 3, παράγραφος 3, 9 και 10 του κανονισμού (ΕΟΚ) 3477/92 της Επιτροπής, της 1ης Δεκεμβρίου 1992, περί λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του καθεστώτος ποσοτώσεων στον τομέα του ακατέργαστου καπνού για τη συγκομιδή των ετών 1993 και 1994.
- 2) Το άρθρο 9, παράγραφος 3, του κανονισμού 3477/92 δεν απαγορεύει τη σύσταση, εκ των προτέρων και σύμφωνα με ένα σύστημα κατ' αποκοπήν υπολογισμού, χωριστών για κάθε ποικιλία καπνού εφεδρικών ποσοτήτων, προκειμένου να κατανεμηθούν μεταξύ των παραγωγών που υπέστησαν μείωση της παραγωγής τους για εξαιρετικούς λόγους, χωρίς να λαμβάνεται πλήρως υπόψη η απώλεια που πράγματι υπέστη ο κάθε παραγωγός.
- 3) Τα άρθρα 2, τρίτη περίπτωση, και 21 του κανονισμού 3477/92 απαγορεύουν εθνική ρύθμιση η οποία δεν επιτρέπει τη χορήγηση ενιαίου πιστοποιητικού καλλιέργειας ή ενιαίας ποσοτώσεως παραγωγής σε ένωση παραγωγών που έχει συσταθεί με σκοπό την προώθηση και ενθάρρυνση της καλλιέργειας του καπνού από τα μέλη της και η οποία αναλαμβάνει συγχρόνως την πρώτη μεταποίηση του καπνού εντός των εγκαταστάσεών της.

4) Το άρθρο 9, παράγραφος 3, του κανονισμού (ΕΟΚ) 2075/92 του Συμβουλίου, της 30ής Ιουνίου 1992, για την κοινή οργάνωση αγοράς του ακατέργαστου καπνού, έχει την έννοια ότι οι επιχειρήσεις μεταποιήσεως μπορούν να κατανεμηθούν σε επτά χωριστές κατηγορίες, υπό την προϋπόθεση ότι ο καθορισμός της ποσοστώσεως μεταποιήσεως διενεργείται βάσει των κανόνων υπολογισμού που ισχύουν για την κατηγορία στην οποία ανήκει η οικεία υποκατηγορία. Το άρθρο 9, παράγραφος 1, του κανονισμού 3477/92 έχει την έννοια ότι στους παραγωγούς μπορούν να εφαρμόζονται διαφορετικοί κανόνες υπολογισμού της ποσοστώσεως μεταποιήσεως ανάλογα με την επιχείρηση στην οποία προέβησαν σε παραδόσεις κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς.

Edward

Puissochet

Moitinho de Almeida

Gulmann

Wathelet

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 12 Σεπτεμβρίου 1996.

Ο Γραμματέας

Ο Πρόεδρος του πέμπτου τμήματος

R. Grass

D. A. O. Edward